

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **K.**, so sídlom v B., IČO: X., proti žalovanému **L.**, bývajúcemu v Ž., zastúpenému JUDr. L., advokátom, so sídlom v Ž., o **2 197,01 €**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 13 C 164/2009, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. marca 2012 sp. zn. 10 Co 185/2011 v znení opravného uznesenia z 21. júna 2012 sp. zn. 10 Co 185/2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 29. marca 2012 sp. zn. 10 Co 185/2011 v znení opravného uznesenia z 21. júna 2012 sp. zn. 10 Co 185/2011 a rozsudok Okresného súdu Žilina z 11. januára 2011 č.k. 13 C 164/2009-110 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súde Žilina na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina rozsudkom z 11. januára 2011 č.k. 13 C 164/2009-110 žalobu zamietol a uložil žalobkyni povinnosť v lehote 3 dní nahradiť žalovanému trovy konania 591,14 €. Vychádzal zo zistenia, že žalobkyňa s M. uzatvorila s účinnosťou od 1. januára 2002 poisťovnú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení motorového vozidla (EVČ: Z.). Žalovaný 29. septembra 2005 spôsobil dopravnú nehodu s poisteným motorovým vozidlom na území Švajčiarska. Spoločnosť W.W. (ďalej len spoločnosť W.) uplatnila voči žalobkyni náhradu škody z povinného zmluvného poistenia za spôsobenú dopravnú nehodu 66 187,12 Sk (2 197,01 €). Žalobkyňa vyplatila spoločnosti W. sumu 66 187,12 Sk (2 197,01

€). V zmysle § 12 ods. 2 písm. g/ zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 31. marca 2007 (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z.z.“) poisťovňa má proti poistníkovi nárok na náhradu poistného plnenia alebo jeho časti, ktoré za neho vyplatila z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, ak spôsobil škodu motorovým vozidlom a bez dôvodov hodných osobitného zreteľa porušil povinnosti podľa § 10 ods. 1 až 4. Podľa § 10 ods. 1 písm. b/ zákon č. 381/2001 Z.z., poistený je povinný písomne oznámiť poisťovateľovi vznik škodovej udalosti do 30 dní po jej vzniku, ak vznikla mimo územia Slovenskej republiky. Žalovaný v konaní nepreukázal splnenie svojej oznamovacej povinnosti a v tejto súvislosti neunesol dôkazné bremeno. Žalobkyňa v konaní nepreukázala výšku spôsobenej škody, z dôvodu ktorej vyplatila poistné plnenie, neunesla dôkazné bremeno a z tohto dôvodu súd žalobu zamietol. Za nedôvodné považoval námietky žalovaného o nedostatku jeho vecnej legitímácie a tiež námietku o premlčaní uplatneného nároku v zmysle § 122 ods. 3 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), ako náhrady za vyplatené poistné plnenie (vychádzajúc z toho, že poistné plnenie bolo žalobkyňou vyplatené 6. júna 2006, trojročná premlčacia doba uplynula 6. júna 2009, žaloba bola podaná 7. septembra 2009). Výrok o náhrade trov konania odôvodnil § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Žiline na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 29. marca 2012 sp. zn. 10 Co 185/2011 (v znení opravného uznesenia z 21. júna 2012) napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v zmysle § 220 O.s.p. zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi 2 197,01 € a nahradiť jej trovy konania 263 € (§ 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.), do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Odvolací súd po zopakovaní dokazovania (výsluchom žalovaného a listinnými dôkazmi) zistil, že žalobkyňa v prospech spoločnosti W. 6. septembra 2006 vyplatila náhradu poistného plnenia 2 750 švajčiarskych frankov, poplatky banke 661,87 Sk, spolu 66 848,87 Sk (2 197,01 €) z dôvodu škody spôsobenej žalovaným v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla. Žalovaný nepreukázal svoje tvrdenie, že voči K. splnil svoju oznamovaciu povinnosť v zmysle § 10 ods. 1 písm. b/ zákon č. 381/2001 Z.z. Námietku žalovaného, ktorou bola spochybňovaná výška vyplatenej náhrady, odvolací súd nepovažoval za opodstatnenú v dôsledku nesplnenia jeho oznamovacej, ktorá žalobkyňi znemožnila prešetriť namietané skutočnosti (tiež výšku škody a jej náhradu). Z týchto dôvodov odvolací súd dospel k záveru o dôvodnosti podanej žaloby.

Proti zmeňujúcemu výroku tohto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný a žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. Dovolateľ napadnutý rozsudok označil za „nezákonný, zmätočný, nepreskúmateľný, bez skutkového a právneho opodstatnenia.“ Odvolací súd „nesprávne vyhodnotil zistený skutkový stav veci a následne vec nesprávne právne posúdil.“ Dovolateľ namietal, že odvolací súd akceptoval kópie dokladov a listiny v cudzom jazyku predložené žalobkyňou. V konaní žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno na preukázanie uplatňovaného nároku, absentuje jeho špecifikácia, nie je zrejmé, či predkladané listiny sa týkajú žalovaného. Podľa názoru dovolateľa len originál dokladu (v prípade uskutočnenia peňažného plnenia žalobkyne) môže byť právne relevantným dôkazom v konaní. Žalobkyňa nepredložila originály dokladov a pri listinách v cudzom jazyku nezabezpečila ich preklad. Vyplatenie poistného plnenia žalobkyňou dovolateľ spochybňoval aj z pohľadu poukazovanej peňažnej meny. Odvolaciemu súdu vyčítal, že sa nezaoberal námietkou premlčania, ktorú dovolateľ vzniesol už v konaní pred súdom prvého stupňa a ktorá je podľa jeho názoru dôvodná. Predmetom konania je postihový nárok v zmysle § 813 OZ, t.j. náhrada škody sui generis, ktorá sa premlčí za dva roky odo dňa, kedy sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá; najneskoršie sa právo premlčí za tri roky, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla (§ 106 ods. 1, 2 OZ). Objektívna trojročná premlčacia doba v prípade stretu motorových vozidiel, ku ktorému v danom prípade došlo 29. septembra 2005, začala plynúť 30. septembra 2005 a uplynula 29. septembra 2008. Subjektívna lehota začala plynúť 8. júla 2006 (hlásenie W. zo 7. júla 2006) a uplynula 7. júla 2008. Žalobkyňa si uplatnila nárok na súde 7. septembra 2009, k jeho uplatneniu došlo po márnom uplynutí subjektívnej premlčacej doby plynúcej v rámci objektívnej premlčacej doby a preto mal odvolací súd žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu navrhla dovolanie zamietnuť vzhľadom na vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 a 2 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného nie je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z najzávažnejších procesných väd, zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo.

1. Dovolateľ v dovolaní namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu nezodpovedá povinnosti súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p., v takom prípade z obsahového hľadiska uplatňuje dovolací dôvod v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p, je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť realizovať procesné oprávnenia priznané mu v konaní za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, je imanentnou zložkou práva na súdnu ochranu, zaraďujúceho sa medzi základné práva a slobody, je neodňateľným prirodzeným právom každého v demokratickom prostredí rešpektujúcom princípy právneho štátu. Miera naplnenia povinnosti odôvodniť rozhodnutie treba posudzovať vždy so zreteľom na právnu úpravu a konkrétny prípad, so zreteľom na charakter konania, v ktorom bolo napadnuté rozhodnutie vydané (porovnaj napr. II. ÚS 373/08).

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu musí mať náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 211 O.s.p.). Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu zodpovedá z formálneho ako aj z obsahového hľadiska požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení. Dovolací súd nezistil také skutočnosti, ktoré by potvrdili tvrdenia dovolateľa o tom, že ide o rozhodnutie zmätočné a nepreskúmateľné, v ktorom absentujú skutkové zistenia i právne posúdenie veci.

Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol skutkový stav, ktorý zistil súd prvého stupňa (v rámci toho výslovne uviedol, ktoré tvrdenia sa účastníkom nepodarilo preukázať), aké právne normy na vec aplikoval a ako tieto vyložil, prečo nepovažoval za opodstatnené námietky účastníkov o vecnej pasívnej legitímácii a premlčaní žalobou uplatneného práva, z akých dôvodov žalobu zamietol a prečo ju nepovažoval za dôvodnú,

z akých odvolacích dôvodov napadla rozsudok súdu prvého stupňa žalobkyňa, ako sa k jej odvolaniu vyjadril žalovaný, v akom rozsahu odvolací súd opakovane dokazovanie a k akým rozhodným skutkovým zisteniam dospel (osobitne vysvetlil, ktorí z účastníkov uniesol dôkazné bremeno), aké právne normy na vec aplikoval a ako ich subsumoval na konkrétny prípad, prečo považoval žalobu za dôvodne podanú a čo ho viedlo k zmene rozsudku súdu prvého stupňa. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok (nadväzujúce na konanie a rozhodnutie vydané súdom prvého stupňa) spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že konanie netrpí vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

2. Inou vadou konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Literatúra i doktrína sa zhodujú v tom, že „inou vadou konania“ (error in procedendo) sa rozumie porušenie ustanovenia zákona upravujúceho konanie od začiatku až do skončenia, ako príklady sa uvádzajú nezisťovanie skutočností podstatných pre rozhodnutie, porušenie ustanovení o vykonávaní jednotlivých dôkazov, nesprávne meritórne rozhodnutie namiesto odmietnutia alebo zastavenia konania, nesprávne vyhodnotenie určitej skutočnosti ako nespornej, prípadne všeobecne známej, a na to nadväzujúce nevykonanie navrhnutého dôkazu alebo nedostatok predpísaných poučení. Dovolacím dôvodom je však takéto porušenie zákona len v prípade, ak bolo kauzálne pre nesprávne rozhodnutie vo veci. Kauzalita musí byť konkrétna, preto nepostačuje len abstraktná spôsobilosť zistenej vady konania založiť nesprávnosť napadnutého rozhodnutia.

Dovolateľ namieta, že v konaní súd vykonal dôkaz listinou len v jej fotokópii (nie originálom), resp. že vykonal ako dôkaz listinou, ktorá je napísaná v cudzom jazyku. Dôkazným prostriedkom môže byť všetko, čím možno zistiť skutkový stav veci (§ 125 O.s.p.). Súd pri hodnotení dôkazov (§ 132 O.s.p.) v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako a s akým výsledkom má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz

hodnotiť. Hodnotením dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov. Námietka o vykonaní dôkazu listinou v jej fotokópii, nie je dôvodná, pretože tým súd neporušuje žiadne procesné ustanovenie o vykonávaní dôkazov. Pre spôsobilosť listiny byť dôkazným prostriedkom nie je rozhodujúce, či ide o originál listiny alebo jej odpis alebo fotokópiu. Aj fotokópia listiny je spôsobilá byť vykonaná ako dôkaz zákonom predpokladaným spôsobom. V prípade vykonania dôkazu fotokópiou listiny možno len zvážiť jej dôkaznú silu. (porovnaj napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4 M Cdo 9/2005). Iná je situácia, pokiaľ ide o vykonávanie dôkazu listinou, ktorá je napísaná v inom ako štátnom jazyku. V takom prípade je súd povinný najskôr pribrať prekladateľa na preklad listinných dôkazov predložených do súdneho spisu účastníkmi konania vyhotovených v inom ako štátnom jazyku s výnimkou českého (§ 51 ods. 5 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špeciálny súd a vojenské súdy). Uvedenú povinnosť má súd bez ohľadu na to, či dôkaz listinou vykoná alebo ho nevykoná, pretože právom účastníka je vyjadriť sa k návrhom na dôkazy, t.j. či a prípadne z akých dôvodov súd má alebo nemá určitý dôkaz vykonať (§ 123 O.s.p.). O (ne)vykonaní dôkazu rozhoduje súd a preto týmto postupom sa účastníkovi nemôže odňať právo konať pred súdom. Zo zápisnice o pojednávaní pred súdom prvého stupňa z 11. januára 2011 (č.l. 113 spisu) vyplýva, že boli vykonané aj listinné dôkazy napísané v nemeckom jazyku založené v súdnom spise na č.l. 7 a č.l. 76 až 100 a to ich *prečítaním*. K týmto dôkazom sa mal vyjadriť aj žalovaný. Z obsahu spisu ale nevyplýva, žeby listinné dôkazy predložené žalobkyňou (viď č.l. 7, č.l. 85 až 93 a č.l. 98 až 99 spisu), ktorými zdôvodňovala svoje rozhodné tvrdenia o dôvodnosti postihového práva z poistnej udalosti v zahraničí (uplatnenie nároku na náhradu škody s prílohami spoločnosťou W. v nemeckom jazyku voči žalobkyni) a ktoré súd vykonal, boli súdom preložené do štátneho jazyka. Napriek tomu, pri vykonaní dôkazov súd mal tieto listiny ako dôkazy prečítať v štátnom jazyku. Pokiaľ si však súd nezabezpečil ich preklad do štátneho jazyka nemohol ich v úradnom (štátnom) jazyku prečítať a tak správne vykonať dôkaz listinou, ktorá mala preukazovať opodstatnenosť plnenia uskutočneného žalobkyňou v prospech spoločnosti W.. Prečítanie listín v cudzom jazyku zákon neumožňuje, ak sa tak udialo a účastníci cudziemu jazyku nerozumeli, mohlo by dôjsť k porušeniu ich práv zaručených v § 18 O.s.p. v spojení s článkom 34 Ústavy Slovenskej republiky. Súd v rozpore s § 129 ods. 1 O.s.p. vykonal listinný dôkaz na zistenie skutkového stavu veci, pretože rozhodujúce okolnosti pre posúdenie postihového práva žalobkyne voči žalovanému

predpokladajú dôvodnosť plnenia žalobkyne voči spoločnosti W., čo má vyplývať tiež z predložených listinných dôkazov vyhotovených spoločnosťou W. v nemeckom jazyku, uvedené zakladá priamu a konkrétnu kauzalitu medzi uvedenou vadou a správnosťou právneho posúdenia veci. Ide o tzv. inú vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Všeobecne totiž platí, že skutkové zistenia súdu, ktoré majú základ v nesprávnom spôsobe vykonania dôkazu, zakladajú vadu konania, na ktorú dopadá ustanovenie § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Touto vadou konania bolo zaťažené konanie pred súdom prvého stupňa, na ktorú neprihliadal ani odvolací súd i keď žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne signalizoval „nezabezpečenie prekladu listín“, ktorých hodnovernosť z hľadiska obsahu ako aj formy namietal už v konaní pred prvostupňovým súdom (viď č.l. 112 a 135 spisu) a z ktorých vychádzal pri rozhodovaní i odvolací súd, i keď opakované dokazovanie v odvolacom konaní sa týchto listín netýkalo.

3. Z dôvodov uvedených vyššie dospel odvolací súd k záveru, že konania na súdoch nižšieho stupňa boli zaťažené tzv. inou vadou konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) preto zrušil rozsudok odvolacieho súdu v spojení s opravným uznesením, ako aj rovnakou vadou konania postihnutý rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvého stupňa (§ 243b ods. 2 a 3 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. novembra 2013

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová